

ПЛАТФОРМА 2. СЕКЦІЯ 1.
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АРТ І ФЕШН-ДИЗАЙНУ

УДК. 7.012.001.891

ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ДИЗАЙН В КНУТД

(до 30-річчя відкриття спеціальності «Дизайн» та 25-річчя кафедри
художнього моделювання костюма)

КОЛОСНІЧЕНКО Марина¹, НІКОЛАСВА Тетяна²
Київський національний університет технологій та дизайну

Представлено результати історичного та науково-методологічного аналізу формування та розвитку спеціальності «Дизайн» та першої кафедри, яка стала засновником цієї спеціальності в Київському національному університеті технологій та дизайну. Визначено результати діяльності кафедри художнього моделювання костюма, завдання та перспективи розвитку. Проаналізовано досвід діяльності кафедри в становленні провідної школи арт- та фешн-дизайну, зазначено здобутки кафедри в підготовці відомих дизайнерів та стилістів, які формують індустрію моди в Україні.

Ключові слова: *дизайн-освіта, мода, стиль, фахова підготовка, формування індустрії моди.*

ВСТУП

В сучасних умовах економічного розвитку, формування культури стилю та художнього смаку населення України є необхідною та актуальною сферою діяльності. Естетична якість та конкурентоздатність вітчизняної продукції в значній мірі залежить від того, як вона виглядає, наскільки є привабливою та відповідає перспективному напрямку моди; яким є рівень художньої дизайнерської розробки проекту, фірмового стилю, реклами [1].

Розвиток ринкової економіки вимагає подальшого вдосконалення вищевказаного спрямування в підготовці фахівців вищої школи,

достатньо високого рівня фахової підготовки та відповідності навчальних планів та освітніх програм світовому рівню підготовки спеціалістів з прогнозування розвитку тенденцій моди та дизайну високоякісних товарів. Головними напрямками в цій діяльності є освіта та виховання здібних, талановитих, творчих спеціалістів, здатних самостійно працювати та приймати рішення у динамічних, нестандартних ситуаціях [2].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Цілісне бачення дизайну потребує створення системи фахової освіти, яка б охоплювала аспекти різних напрямків художньої та проектної культури. В Київському національному університеті технологій та дизайну існує розвинена інфраструктура технологічних, мистецьких, культурологічних, навчально-наукових підрозділів, які проводять вагомую роботу з підготовки студентів в різних сферах дизайну: художнього моделювання костюма, трикотажних виробів, взуття, стилю, іміджу, видовищного костюма, дизайну зачісок, фотовідеодизайну, дизайну інтер'єру та меблів, графічного дизайну. Ведеться активна наукова та методична роботи по відкриттю нових напрямків підготовки, що базуються на творчому доробку фахівців факультету дизайну.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Спеціальність «Дизайн» було відкрито в Київському технологічному інституті легкої промисловості (КНУТД) в 1987 році, під назвою «Художнє моделювання виробів легкої промисловості». Перший прийом на цю спеціальність був проведений 1 вересня 1987 року, по факультету технологій легкої промисловості (декан, доц. Бакан Л.А.), при кафедрі конструювання швейних виробів (зав. кафедри, доц. Кузнецова Н.Д.).

В числі перших викладачів, що були залучені до підготовки спеціалістів з художнього моделювання костюма були доц. Мудра В.М., (художник, член Національної Спілки художників України), доц. Халлієва Р.М. (мистецтвознавець), доц. Латишева Л.М., проф. Ніколаєва Т.В. (дизайнери, члени Спілки дизайнерів України), а також діючі художники-модельєри Шехірева Н.М., Корешков О.В., Мамчич О.С., Дорохіна М.В., Борисова Л.О. Цими викладачами були відпрацьовані методики викладання принципово нових для технологічного навчального закладу дисциплін, забезпечено матеріальну-технічну базу майбутньої кафедри. Серед перших студентів нової творчої спеціальності були відомі на сьогоднішній день дизайнери – модельєри: Т. Земскова, О. Ворожит, А. Лисиця, О. Садова, К. Володін та інші. Перший випуск спеціалістів художників-модельєрів відбувся в 1992 році.

В 1992 році було прийнято рішення про відокремлення кафедри художнього моделювання костюма в рамках факультету технологій легкої промисловості на базі кафедри конструювання швейних виробів. З 1992 по 1993 рік завідувачем кафедри була проф. Мамчич О.С. В 1994 року завідувачем кафедри художнього моделювання костюма було обрано проф. Ніколаєву Т.В. До складу викладачів в цей час додалися

професійні художники та модельєри, які працюють до цього часу: доц. Шаповал А.Г., доц. Смаженко В.С., доц. Давиденко І.В., доц. Кокоріна Г.В., доц. Гула Є.П., доц. Павленко А.Ф. (всі є членами творчих спілок художників та дизайнерів України). Виникла нагальна потреба в розширенні обсягу та напрямків підготовки фахівців з дизайну та художнього моделювання в різних галузях товарного виробництва. Крім того, працюючі фахівці не мали достатньої орієнтації на створення креативних, перспективних колекцій одягу, з урахуванням світових тенденцій моди та умов конкурентоспроможності.

Кафедрою художнього моделювання костюма КНУТД були розроблені оновлений перелік спеціалізацій та нові навчальні плани, відмінною особливістю яких була їх орієнтація на характер діяльності спеціаліста після закінчення закладу освіти. Навчальні плани передбачали посилення міждисциплінарних зв'язків, безперервну художню підготовку, отримання знань в галузях мистецтвознавства, проектної графіки, конструювання, технології та економіки. Особливості підготовки фахівців, з урахуванням розвитку світового дизайну, визначились в розробці таких цікавих та актуальних авторських курсів, як : «Художнє проектування костюма», «Фірмовий стиль», «Комп'ютерна графіка та фотографіка». Впровадження у навчальний процес наведених курсів спиралося на сучасні дослідження теорії та методики дизайну, аналіз останніх творчих досягнень в цій галузі. Досвід підготовки, створення нових дисциплін, вдосконалення традиційних курсів, підготовка та видання навчальних посібників, з урахуванням поглибленого аналізу всього досвіду, надали можливість закласти, в методиках викладання основи школи дизайну на Україні, саме в КНУТД.

З 2000 року кафедра художнього моделювання костюма входить до складу факультету дизайну, який очолила провідний науковець, д.т.н., проф. Колосніченко М.В. На факультеті було відкрито нові напрямки підготовки фахівців в галузі дизайну: графічний дизайн, дизайн інтер'єру та меблів, текстильний та фото-відео дизайн, дизайн стилю та зачісок.

Кафедрою художнього моделювання костюма готуються фахівці в галузі арт-дизайну широкого спектру освітніх напрямків, пов'язаних з творчою діяльністю: художнє моделювання костюма, трикотажних виробів, стилю, іміджу, видовищного костюма, дизайну зачісок та брендової продукції. Випускники кафедри художнього моделювання костюма складають основу індустрії моди України та дизайнерських кафедр багатьох закладів вищої освіти. Серед випускників кафедри такі широко відомі в світі моди та дизайну творчі особистості як Діана Дорожкіна, Тетяна Земскова, Олена Ворожбіт, Айна Гассе, Анжела Лисиця, Ірина Каравай, Олена Буреніна, Діана Агаян, Олександр Каневский, Жан Грицфельд, народний художник України Валерій Малиновський, топ стиліст кіно та телебачення Надія Кудрявцева (викладач кафедри) та інші. В останні роки стали відомими не тільки на Україні, а й за кордоном молоді випускники кафедри Юрій Жуйков, Яна

Червінська, Марія Рева, Ярослава Хоменко, Валерія Шафігуліна, Дмитро Курята, Ядвіга Нетикша, Марія Норець.

Теоретичні та методологічні розробки педагогів кафедри художнього моделювання костюма багато в чому формують сучасну вітчизняну школу дизайну. Двадцятип'ятирічний досвід роботи кафедри надав можливості визначення наступних концептуальних основ в освіті дизайнерів – художників-модельєрів:

- осмислення ролі випереджаючого розвитку культури та творчої освіти в житті суспільства;
- посилення процесів фундаменталізації освіти та вдосконалення змісту спеціальних дисциплін;
- орієнтування на безперервну художню та інформаційну складову освіти;
- втілення на засадах наукових досліджень, проблемного навчання у творчій освіті;
- орієнтація на логічний взаємозв'язок традиційних засобів навчання та нових експериментальних методологічних пошуків;
- посилення ролі практичної підготовки та реальних зв'язків з промисловими та моделюючими організаціями.

Науково-методичну базу нових освітніх напрямків складають дослідження в напрямку вдосконалення методології освіти та інноваційних методик, що надає можливість студентам бути відкритими до сприйняття найновіших художніх течій, стилів, напрямків моди в реаліях сучасного рівня науково-технічного прогресу. Скерованість освіти на виховання високого професіоналізму та творчої активності створює умови для експериментальних пошуків інновацій на всіх стадіях навчального процесу. Творчий та науковий авторитет викладачів кафедри, наявність достатньо розвиненої методичної бази, дають можливість досягнення значного, в порівнянні з іншими закладами освіти, щорічного конкурсу абітурієнтів при достатньо високому рівні їх базової підготовки.

Тільки оригінальне творче мислення здатне привести до високих результатів в майбутній фаховій підготовці. Базуючись на концепціях прискорення процесів креативізації сучасного суспільства наукові розробки кафедри художнього моделювання костюма скеровані на розвиток досліджень в галузі теорії та методології дизайну, розвитку новаторських форм художнього проектування, конкурсної та виставкової діяльності. Кафедрою ведуться наукові дослідження з розробки проблем теорії, методики та практики художнього проектування костюма, теоретико-методологічної бази дизайнерської та мистецтвознавчої освіти. За цей час по кафедрі підготовано 7 кандидатів наук, більшість з яких працюють на кафедрі та є провідними фахівцями закладів освіти України.

Кафедра художнього моделювання костюма здійснює активне міжнародне співробітництво з рядом країн Європи та Азії. На кафедрі підготовані фахівці для таких країн як: Китай, Болгарія, Азербайджан, Білорусь, Молдова, Росія, Іран, ряд країн Африки та латинської Америки. За наукову та освітню діяльність в сфері підготовки фахівців з дизайну костюма кафедра художнього моделювання костюма отримала Сертифікат на право здійснення міжнародної освітянської діяльності від Міжнародної Академії університетів «Платон» (Болгарія).

Викладачі та аспіранти кафедри працюють над дослідженнями проблем просторово-геометричного формоутворення в костюмі, образно-знакової системи проектування, формування образної концепції в проектуванні колекцій сучасного одягу на основі вивчення історичного та народного костюма. Цікавими є дослідження в галузі історичного та сучасного досвіду методології дизайну, проблем теорії проектної культури та естетики дизайнерської творчості.

Нові ідеї в галузі графічного дизайну широко залучаються до методології дизайну костюма, що позитивно відображається на вдосконаленні методик викладання фахових дисциплін. Сучасне проектування має графічну мову, оскільки зростаючі темпи життя потребують все більш широкого використання простих та легко розпізнаваних за силою та кольоровими характеристиками композицій, що було враховано у авторських курсах «Проектна графіка» та «Дизайн-графіка». Тематика еволюції фірмового стилю та рекламного графічного дизайну в костюмі включає дослідження, які знаходяться на межі маркетингу, брендингу та реклами визначають класифікацію та принципи змістоутворення рекламних образів в костюмі, графіку модних журналів, дизайн фірмового стилю.

Наукові дослідження, що ведуться на кафедрі художнього моделювання костюма дали можливість ввести у творчий процес підготовки нові дисципліни «Методологія сучасних наукових досліджень» та «Сучасні технології дизайн-діяльності». Поглиблення змісту та тематики наукових досліджень надало можливості вивести випускні роботи магістрів на високий науковий та творчий рівень, підвищити актуальність та адресність студентських творчих пошуків.

Одним з найважливіших напрямків в розвитку креативних засад творчості студентів стало проведення всеукраїнських та міжнародних конкурсів: «Печерські каштани» та «Сузір'я каштан», участь у виставках та показах «Kiev-Fashion», «Ukrainian Fashion Week», «Погляд у майбутнє» тощо. Організація конкурсів та виставок здійснює безпосередній вплив на рівень креативних процесів підготовки студентів в сфері арт-дизайну костюма та стилю і надає можливості відкрити нові перспективи для творчої роботи, реалізувати дизайнерські проекти на практиці, зробити творчу презентацію своїх робіт. Активна виставкова та творча діяльність дозволяє забезпечити взаємодію творчої та практичної сфери модної індустрії, ознайомитись з новаторськими

ідеями та пошуками в дизайні, сформувати інформаційний та практичний механізм взаємодії дизайнера та виробника.

Рівень підготовки студентів дає можливість їх участі в багатьох престижних не тільки на Україні, а й в різних країнах світу конкурсах молодих стилістів: Білорусі, Росії, Казахстану, Молдови, Польщі, Болгарії, Данії, Італії, Франції, Німеччини, де вони отримують найвищі нагороди. Провідними експертами світу моди Київський Національний університет технологій та дизайну було визначено головним дизайнерським освітнім закладом України в напрямку підготовки фахівців з арт та фешн-дизайну [3]. З кожним роком збільшується кількість творчих робіт, що експонується на виставках, включаючи розробки в галузі графіки, реклами, дизайну костюма, зачісок та аксесуарів.

Реформи вищої школи надали можливість широкого впровадження новітніх наукових розробок в галузі методології сучасної дизайнерської освіти. Науково-методичну базу нових освітніх напрямків, складають підготовлені на кафедрі методичні та навчальні посібники, в текстових і електронних варіантах. Кафедра надалі технічно переобладнується у забезпеченні творчими проектними майстернями з подіумом для демонстрації моделей, проведення майстер-класів та виставок. Надзвичайно важливим є відкриття творчої дизайн-студії з реконструкції історичного та національного костюма та Музею моди, експозиції якого постійно оновлюються.

ВИСНОВКИ

Наявність досвідчених педагогів, науковців та креативної молоді, гармонійне сполучення теоретичних методологічних та практичних пошуків, активна конкурсна та виставкова діяльність дають можливість розвитку високого рівня освітньої та мистецької діяльності кафедри в сучасних умовах та на перспективу. В складі факультету дизайну, кафедра художнього моделювання костюма внесла вагомий вклад у визначення КНУТД в 2017 році, за версією журналу «CEOWORLD magazine», закладом освіти, що увійшов в перелік 100 найкращих вищих навчальних закладів світу з напрямку «Дизайн».

В планах подальшого розвитку та модернізації кафедри художнього моделювання костюма ряд конкретних заходів по вдосконаленню прийнятих напрямків :

- розвиток реальних наукових досліджень за замовленнями організацій та промисловості, орієнтованих на конкретний внесок в культуру та дизайн України;
- створення нових навчальних та методичних посібників ;
- розширення модульного середовища для самостійної роботи студентів та підвищення якості викладання дисциплін;
- вдосконалення практичної підготовки студентів;
- ефективна участь в конкурсній та виставковій діяльності з метою популяризації та підйому авторитету КНУТД;

- створення нових, сучасно обладнаних аудиторій та майстерень, технічне переоснащення навчальних аудиторій, забезпечення комп'ютерною технікою.

Творча освітня школа підготовки фахівців в галузі арт-дизайну та художнього моделювання костюма буде розвиватись кафедрою художнього моделювання костюма і надалі, набуваючи на цьому шляху нових сучасних креативних рис та творчих надбань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Fashion – бизнес: теория, практика, феномен / под ред. Николы Уайт и Йена Гриффитса; пер. с англ. – Минск.: Гревцов Паблшер, 2008. – 272 с.
2. Теория и практика создания моды / Юнийя Кавамура; пер. с англ. – Минск.: Гревцов Паблшер, 2009. – 192 с.
3. Джексон Тим, Шоу Девид. Индустрия моды, пер. с англ. - Киев : Баланс Бизнес Букс, 2011. – 400 с.

KOLOSNIHENKO M., NIKOLAIEVA T.
EXPERIENCE OF PREPARATION IN SPECIALISTS OF SPECIALITY DESIGN IN KNUTD (to the 30year's of opening of speciality "Design" and 25year's of department of artistic suit design)

Results are presented historical and to the scientific analysis of forming and development of speciality "Design" and the first department that became the founder of this speciality in the Kyiv national university of technologies and design. The results of activity of department of artistic design of suit, task and prospect of development are certain. Experience of activity of department is analysed in becoming of leading school art and to the fashion design, the achievements of department are marked in preparation of well-known designers and masters of style, that form industry of fashion in Ukraine.

Key words: *art design-education, fashion, style, professional preparation, forming of fashion industry.*